

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել կոչըրը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա կոչըրը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2679

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՋԱՆԳԵՂՈՒՐ

ՅԵ. ՅԵ. ԼԱՆՍԵՐՅԵՐ
ՆԿԱՐՆԵՐԻ ԵՒ ՆԱԽՆԿԱՐՆԵՐԻ
ՅՈՒՅՍՆԱՆԳԵՐ ՅՈՒՅՍԿԸ

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԻՆՏԵՆՍԻՎՆԻԿԱՆ ԹԻՄՈՒՄՅԱՆ ԹՅՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Ր Ե Ի Ա Ն 1 9 2 6

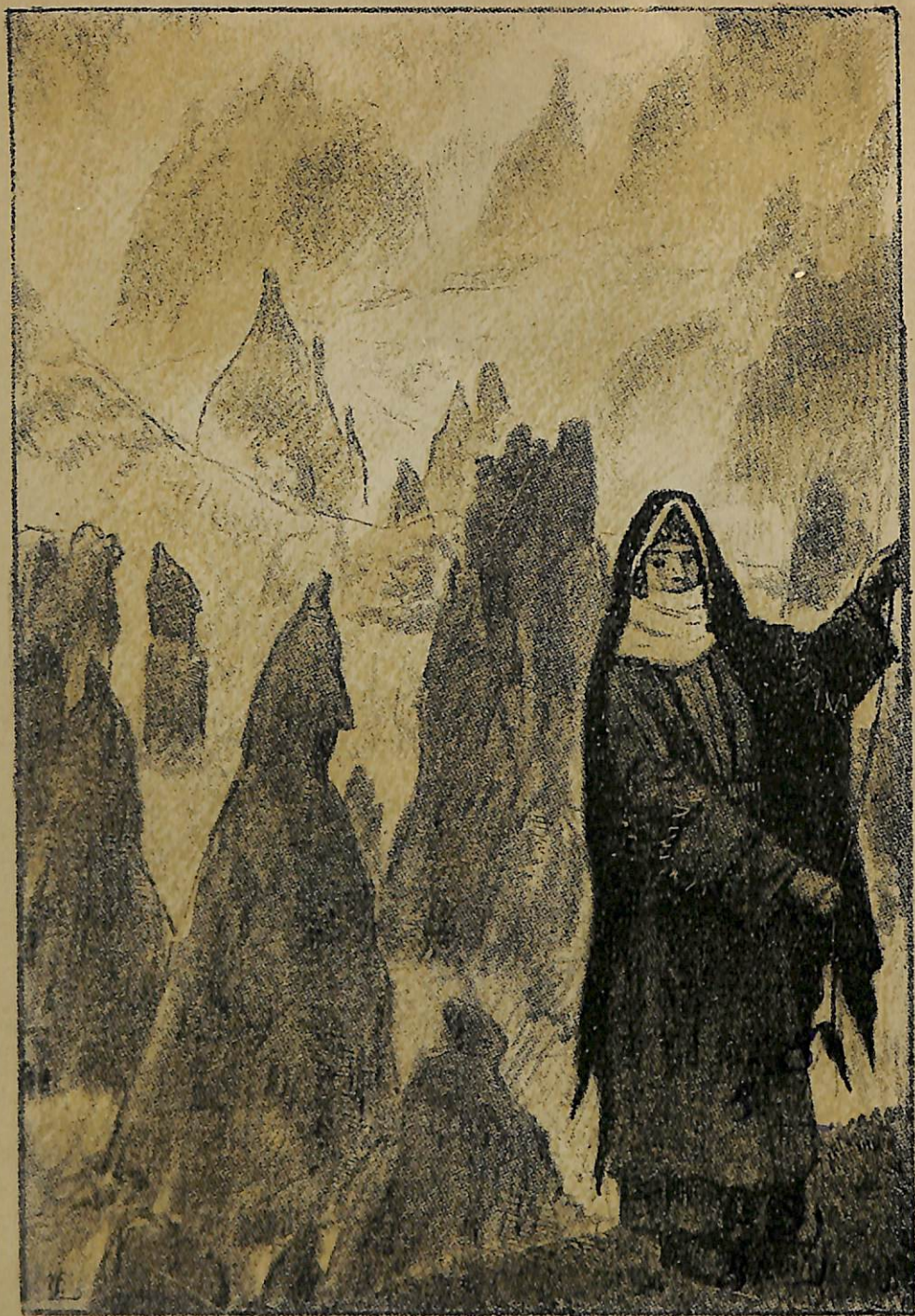
759
L-18

21 OCT 2010

30 APR 2013

2674

759 ար.
L-18

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ

Նկարչության Ակադեմիկ Յե. Յե. Լանսերեյի նկարների և նախանկարների ցուցահանդեսի ցուցակ: Նկարները և նախանկարները նկարված են Հայաստանի Պետական Թանգարանի հանձնարարությամբ 1926 թվի սմառվա օրջազայության ժամա նակ:

Յ Ե Ր Ե Ի Ա Ն 1 2 9 6

Յ Ե Ր Ե Ի Ա Ն 1 2 9 6

3715 1007 31570

- 28

Ներկա նրատարակութիւնը տպւած է 300 որինակ
Ն. Չերնիշովի հակողութեամբ տպագրական տրեստի
3-դ տպարանում: Ծարվածքը՝ Փ. Միրբովիչի, տպա-
գրութիւնն Ն. Սիդորենկոի, ինքնավիճագիրն կատար-
ված է Վրաստանի Պետական Համալսարանի վիճա-
գրատանը Ն.Պ. Բեժուաշվիլու ղեկավարութեամբ:

Զ Ա Ն Գ Ե Զ Ո Ի Ր

Գ Ո Ր Ի Ս

1. Գլուղական բնագիւղի Գորխո գլուղում
2. Գարաբ-բնակարաններ՝ բնակելի միջնա այժմս
3. Ժայռ՝ մեջը փորած բնակարաններով
4. Կանայք՝ սեղական սարագով
5. Կանայք՝ սեղական սարագով
Կանայքից մեկը, վոր ավելի յերիտասարդ է, իրեն նկարելու հա-
մար պահանջեց իր նկարը: Ստանալով իր նկարը նա շատ գոհ մնաց
և թարգմանի միջոցով ասաց, — Թեև յերեխաներ չունի, բայց և այն-
պես այժմ այնքան ել չի ցավում մեռնելու համար, քանի վոր իր
հիշատակը կը մնա նկարի մեջ: Ընդգծում եմ կանացի հոգու այդ
գիծը, վորը իր կյանքի շարունակութիւնը տեսնում է իր յերեխա-
ների կյանքի մեջ: Իբրև հետ միասին այդ խոսքերի մեջ յերեկում է
արեւելյան շքեղ հաճոյախոսութիւն:
6. Պառավ կին՝ դարիպա հագուստով
7. Գաղափայտ կին
8. Նկարներ պրովից.— ժայռեր, սնու

9. Գյուղի և քաղաքի ժայռերի սևառան

10. Ժայռեր՝ մառախլապատ և անձրեւային յեղանակին

11. Նույն սյուժեն, նկար բնականից

12. Հաւատարմական մանրամասներ՝ նկարված բաղաձայն և գյուղում

Այդ նկարներից յերեւում է ժողովրդի նուրբ դեկորատիվ զգացումը և տեխնիկական հմտութիւնը: Մի բանի մոգեցներ նկարված են քարայր-բնակարանների մուտքը զարդարող մասերից:

13. Ուրվագծեր՝ Զանգեզուրի գործկումի պլենումի նիստին Գորխում

14. Կարազամ

Այս բնակարանները սովորաբար շինված են առանց լուսամուտների, առաստաղում ունեն մի բացվածք (հերթիկ) թե լույսի և թե ծխի դուրս գալու համար: Տանիքը վրանած է: Անկյուններում չորս սյուն. իսկ մեջտեղում գետնի մեջ թոնիր-ոջաղ:

15. Կառապան Գրիբան

16. Ղազար Պարոնյան

Գորխի հին բնակիչներից: 1918 թվին նա ճառ և ասել անգլիական գեներալ Շատերվորտի առջև, վոր յիկել էր այդտեղ իր գործածումը: «... Մենք զանգեզուրցիներս չենք ուզում,—ասել է Ղազարը,—հետեւել ձեր խորհուրդներին: Ավելի լավ է հանգիստ թողնել մեզ և հեռանալ»: Հենց այդպես էլ անգլիացիները հեռացան առանց վորև է բան անելու:

17. Հին սենե Գորխում

Ամենեւին չեյի սպասում տեսնել այստեղ տաշեղով ծածկված այսպիսի բարձր տանիքներ: Իրանց մեջ թվում է, թե ինչ վոր հյուսիսային, գերմանական բան կա:

18. Յերիզ գործող կից

*Չնայած այրող արևին՝ գլուխը փաթաթված է տրադիցիոն գլխի
զարդարանքով: Առանձնապես նշանակալից է առոյշ պայմաննե-
րում, աշխատանքի ժամանակ և այդ շոգին նրա մաքրությունը,
սպիտակ բերնակալը, վոր ծածկում է նրա դեմքի ստորեն մասը
մինչև բերանը և բաց թողնում միայն վերին շրթունքը, ամենևին
տրորված չե և փոթեք չունի:*

19. Իլիկագործ կից

20. Կինը՝ կուժն ուսին

21. Փայլեր՝ յերեկոյան դեմ

22. Նույն ժայլերը—ճկար բնականից կարմիր մասիսով

23. Նամակասար

24. Արհեստավորներ—վոսկերիչ և դարբին

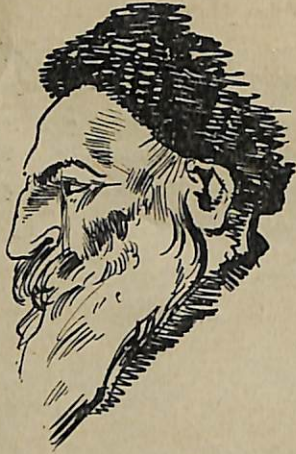
*Արծաթյա զարդերի պատրաստումն կանացի գոտիների համար:
Վարպետը փոքրիկ կոնաձև հալոցից կաղապարի մեջ է լցնում հալած
արծաթը: Այդ գոտիները գնում են հայերը և քոչվոր, թուրքերը
վորոնք ամառը Քուռի հովտի դաշտավայրերից բարձրանում են
Չանգեզուրի լեռները:*

ԽՆՁՈՐԵՍԿ—Գորիսից մի քանի վիրաս հեռու գտնվող գյուղ և

25. Կեսար. մի խումբ սներ

26. Սանգուլ՝

27. Տներ՝ ժայռի ստորոտին

Ս Ի Ս Ի Ա Ն

28. Զյունապատ սարեր

Սխիանը Զանգեզուրի բարձր անկյունն է: Ծնորճիվ տեղի ընդհանուր բարձրութեան՝ շրջապատող լեռներն այնքան ել բարձր չեն թվում. բայց նրանց բոլոր բարձունքներն ել յերեզված են ձյունի սպիտակ գծերով: Վատ յեղանակին է. ամպերը ցած են իջնում. միանգամից յեղանակը ցրտում է: Դա դարմայնում է մեզ մանավանդ այն պատճառով, վոր դեռ նախորդ օրը Նախիջևանում մենք խեղավում էյինք շոգից:

29. Վարաբիլիսա գյուղի յեկեղեցին

Յեկեղեցին շինված է IX դարում. իր տիպով և հատակագծով մոտենում է Եջմիածնի ս. Հովիտիմե վանքին: Նկարում եմ յերեկոյան դեմ: Արագ կերպով մթնում է: Ինձ շրջապատող ամբոխը լուռ և լարված կերպով հետևում է իմ աշխատանքին: Մորաթափանց աչի ունեն: Շատ հեռու նկատում են, վոր յես գմբեթի խաչը չեմ նկարել:

30. Խոյակներ յեկեղեցու ներսում

31. Առավոտ. ուրվագծեր այրոմից

32. Ունեվոր գյուղացու սիպ

33. Գյուղացի ծերուկ

34. Գեղջկուռի

Հագել է արծաթի կլավիտոններով կուռտիկ: Այդ ձևը բերել են այստեղ գախտականները Տաճկաստանից:

ՑԱԹԵՒ—Վանքը շինված է 895-96 թվերին

35. Վանքի սանոց դարպասը եւ բերդի առասարակը

36. Մասուրը վանքի սանոց դարպասի վրա

Մասուրը շինված է կարմիր տուֆից XIII դարում:

37. Ս. Գրիգոր յեկեղեցու (XIII դարի վերջին) սեղանի լուսամուտը սյուն խոյակների մեջ բացվածք

38. Լուսամուտի արտաքին բանվածքը

39. Թերթիկներ այրոմից — Վանեայր Արտակ յեպիսկոպոս: Ուրվագծեր Մալգազ գյուղում

Վ Ա Փ Ա Ն

40. Փողոց՝ Վափան քաղաքում

41. Բահափուրչի գեղջկուռի

42. Երամարտուծուրյուն: Թիթեռների դասավորումը

Աշխատում են հայ գաղթականները:

43. Թերթիկներ արամից. հարյուր տարեկան ծերունի Ռեզյարը. վերին հոսանան գյուղը

Հեռաքրքիր և կտուրի գերանների շինվածքը:

44. Հին տուն՝ Արծվանիկ գյուղում

Այստեղ եւ հեռաքրքիր և բնորոշ են մասսիվ սյուների վերին մասերը:

45. Նույն գյուղի գեղջկուտի

46. Թերթիկներ արամից. փայտի սյուների վրայ փորված Ուջանիս գյուղում. Գյուս-Տյուն գյուղի մի անկյունը. հոջվոր կիև. բուրբ

47. Պարսկական լեռների տառանն Ագարակ գյուղը սանող բարձունքից

ԳԼԹՎՐԻ ՊԳՆՁԱՉՈՒԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ

48. Բանվորները Ելիսյոզենի (վառարան) մաս

Պատրաստի հարված սղինձը շերտերով լցում են կաղապարների մեջ:

49. } Բանվորների թիպեր
50. }
51. }

52. Կունկերսեր կարսա)

53. Վարպես Թումանյանը—մեկնաշաղկապ առհեստանոցի խառաս

54. Արզումանյան Գրիգոր—հին հանձնավոր

55. Շերիսասարդ հանձնավոր

* *
*

II

Յ Ե Ր Ե Ի Ա Ն

56. Հյուրանոցի շինությունը

57. Գյույ-մեչիս (մզկիթ)

58. Գյույ-մեչիսի բակը

59. Նորք սանող փողոցը

60. Գեղառ գետի կամուրջը Նորքի մաս

61. Պարսկական սնակ

62. Զրա-եղիսբաղախանը

63. Զաֆ գյուղի մաս

Ծ Ա Ղ Կ Ա Չ Ո Ր (Գարաչիչակ)

64. Մասուռ (XI—XII դար)

65. Գրիգոր Մագիստրոսի 1033 թ. շինած և այժմ հանդված յեկեղեցու սեղանի մասը

66. Մաքրավան. յեկեղեցին (XII—XIII դար)

67. Հեռու տառան

Ս Ե Ի Ա Ն Լ Ի Ճ Ը

68. Թերթիկներ արամից—լիճը և կղզին

69. Խոյակներ լեռան վրայի սաձարի փայտածեմ գավրում

Փայտի վրա փորագրության չափազանց հեռաքրքիր մի նմուշ և, վոր վերաբերում է XIII դարին:

Գ Ի Լ Ի Ջ Ա Ն

70. Յերիս քերթիկ ավրամից.—իին տուն եւ նրբախոզոց

Հ Ի Ն Ն Ա Խ Ի Ջ Ե Ի Ա Ն

71. Ռճասար

72. Գլխավոր մզկիթը

73. Ախալցխայի տաճար

74. Յեզդի կիճ

75. Ծերունի հայ գաղթական

